

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ У ХНМУ – ПРОВІДНИЙ ШЛЯХ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

МАТЕРІАЛИ
LII навчально-методичної конференції ХНМУ

Міністерство охорони здоров'я України
Харківський національний медичний університет

**Впровадження
інноваційних технологій організації
навчального процесу у ХНМУ –
провідний шлях підвищення якості
вищої медичної освіти**

**Матеріали
LII навчально-методичної конференції ХНМУ**

м. Харків, 30 січня 2019 року

Харків
ХНМУ
2019

УДК 378.015.31:001.895:61(477.54-25)ХНМУ
В80

Затверджено вченою радою ХНМУ.
Протокол № 1 від 24.01.2019 р.

Редакційна колегія

В.Д. Марковський, Л.В. Фоміна, С.О. Краснікова, Ж.І. Логвінова

В80 Впровадження інноваційних технологій організації навчального процесу у ХНМУ – провідний шлях підвищення якості вищої медичної освіти: матеріали ІІІ навчально-методичної конференції ХНМУ (Харків, 30 січня 2019 р.) / Міністерство охорони здоров'я України, Харк. нац. мед. ун-т. – Харків : ХНМУ, 2019. – Вип. 10. – 144 с.

Матеріали, наведені у збірнику, висвітлюють різноманітні інноваційні технології навчання, як сучасні навчально-педагогічні тренди, що забезпечують ефективність навчально-виховного процесу, доступність до отримання освітніх послуг, а також дають можливість підвищити рівень професійної підготовки та сприяють активізації навчального процесу й покращенню якості освіти.

Збірник розрахований на викладачів вищих медичних закладів.

УДК 378.015.31:001.895:61(477.54-25)ХНМУ

Перспективи в даному напрямку. Згідно з літературними даними, наступний рівень симуляційного навчання – це електронні манекени-імітатори, складні моделі людини з електронними блоками, які мають змогу давати оцінку правильності виконання маніпуляцій. Цей рівень дає змогу відпрацювання складних, клінічних ситуацій, командних дій, комунікації членів бригади між собою. Тут є можливість працювати в стресовій ситуації, що найчастіше є причиною неможливості застосування вивченої інформації та відомих практичних навичок.

Таким чином, тезис Конфуція "Я почув і забув, я побачив і запам'ятав, я зробив і зрозумів" повинен бути керівництвом при організації навчання медика, а стимуляційні методи – найважливішими механізмами його впровадження.

Література

1. Загальні проблеми та перспективи застосування симуляційних методів освіти Лісовий В.М., Капустник В.А., Марковський В.Д., Завгородній І.В. // Симуляційне навчання в системі підготовки медичних кадрів: матеріали І навч.-метод. конф., присвяченої 212-й річниці від дня заснування ХНМУ (Харків, 30 лист. 2016 р.) / кол. авт. – Харків: ХНМУ, 2016. – 188 с. – С. 3–7.

2. McGaghie W.C., Issenberg S.B., Cohen E.R. et al. Does simulation-based medical education with deliberate practice yield better results than traditional clinical education? A meta-analytic comparative review of the evidence // Acad. Med. – 2011. – Vol. 86. – P. 706–711.

3. Murin S., Stollenwerk N.S. Simulation in procedural training: at the tipping point // Chest. – 2010. – Vol. 137. – P. 1009–1011.

4. Состояние и направление развития симуляционного обучения в Витебском государственном медицинском университете [электронный ресурс] / [А.Т. Щастный, В.В. Редненко, Н.Ю. Коневалова и др.] // Вестник Государственного Медицинского Университета. – 2015. – Режим доступа до ресурсу: https://elib.vsmu.by/bitstream/123/6865/1/vVGMU_2015_3_107-117.pdf.

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР НА КАФЕДРІ ПСИХІАТРІЇ, НАРКОЛОГІЇ ТА МЕДИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ХНМУ

*Кожина Г. М., Стрельнікова І. М., Самардакова Г. О.,
Гайчук Л. М., Терьошина І. Ф.*

Актуальність. В Україні продовжуються процеси реформування медичної освіти та підвищення її рівня відповідно до сучасних світових стандартів. Це, закономірно, вимагає підвищення критеріїв відбору абітурієнтів та вимог щодо вступу у ЗВО. Уже багато років у ХНМУ проводиться підготовка бакалаврів та магістрів медичних сестер на базі повної середньої освіти, що закінчили медичні коледжі. Абітурієнти, які мають необхідні бали за результатами ЗНО з профільних предметів, можуть отримати професію медична сестра за освітнім рівнем бакалавр або медична сестра за освітнім рівнем магістр [1, 3, 7].

Намагаючись зберегти конкурентоспроможність порівняно з іншими медичними вишами, що надають подібні освітні послуги, ХНМУ постійно підвищує вимоги й до викладачів, які беруть участь у навчанні медичних сестер. Викладачі, що займаються цим видом діяльності постійно підвищують власний професійний та культурний рівень, відпрацьовують сучасні педагогічні технології навчання, ознайомлюються зі світовим досвідом викладання профільних предметів медичним сестрам, набувають досвіду закордонного стажування, активно відвідують вітчизняні та закордонні конференції для обміну практичним та теоретичним досвідом. Цей процес триває безперервно [1–4].

Починаючи викладати академічну програму студентам медичним сестрам першого курсу, необхідно звертати увагу на деякі складові, необхідні для якісного опанування студентами навчального матеріалу. По-перше, це наявність достатньо високого базового рівня знань, на який на шаровуються теоретичні та практичні знання з профільних предметів, по-друге, вмотивованість студентів на отримання знань, вміння вчитися, тягнутися за лідером студентської групи, по-третє, прагнення до постійного творчого пошуку, високий культурний рівень, активна громадська позиція, участь у студентському самоврядуванні, активне життя поза стінами вишу [3, 5–7].

Цілі та завдання: проаналізувати ефективність використання інноваційних методів навчання під час підготовки медичних сестер.

На нашій кафедрі студенти медичні сестри мають можливість поглиблювати свої теоретичні та практичні знання і підвищувати професійну підготовку завдяки використанню інноваційних технологій навчання в поєднанні зі збереженням кращих вітчизняних традицій.

Як доводить педагогічний досвід викладачів нашої кафедри, лише викладання лекційного матеріалу та опрацювання теорії на практичних заняттях в академічних групах не відповідає світовим стандартам навчання. Пасивне сприйняття студентами навчального матеріалу (викладач розповідає, а студент слухає) дає лише 10% виживаності знань. Коли студент самостійно опрацьовує цей матеріал вдома, виживаність знань підвищується до 30 %, що також недостатньо для якісної освіти. Під час навчання на кафедрі зміщено акцент з викладання готових знань, їх запам'ятовування та відтворення на самостійне опанування студентами знань та вмінь під час практичної та активної розумової діяльності. Активність та зацікавленість обох аспектів навчання (студента та викладача) під час аудиторної та позааудиторної роботи є запорукою високої якості освіти. Для цього потрібен час, бажання, а також педагогічна майстерність викладача.

На кафедрі психіатрії, наркології та медичної психології студенти спеціальності "медсестринство" мають вільний доступ до електронної бібліотеки, електронних підручників, інтерактивних електронних посібників, інших інтернет-ресурсів. Упродовж навчання студентів зазначеної спеціальності вчать активно ними користуватися. Під час практичних занять використовується навчальний матеріал, що забезпечує візуалізацію, наприклад сучасні навчальні відеофільми, ситуаційні задачі з множинним вибором відповіді. Під час підготовки до практичного заняття студенти приділяють увагу підготовці тематичних відеопрезентацій, коротких рефера-

тивних доповідей (на 5–7 хв) на базі сучасної наукової інформації. Беруть участь у клінічних конференціях для медичних сестер.

Для активізації самостійної роботи майбутніх фахівців, викладачі під час практичних занять активно використовують ігрові технології, мозковий штурм, кейс-методи. У групах студентів відпрацьовуються за прописаним сценарієм рольові ігри відповідно до клінічної ситуації, студенти вчаться самостійно ставити сестринський діагноз та розробляти алгоритм надання сестринської допомоги. Сучасні технології навчання здатні провокувати стан інтелектуальної та емоційної напруги, що посилює пізнавальний інтерес медичної сестри до навчальної діяльності, спонукають до розвитку клінічного мислення, постановки питань та знаходження відповіді, пошуку нових знань, вчать самостійній роботі та роботі в команді. Інноваційні технології допомагають імітувати реальність, приймати правильні практичні рішення у складних клінічних ситуаціях та знизити імовірність виникнення сестринської помилки.

У навчальній кімнаті, на віртуальному тренажері, завдяки кейс-методам, рольовим іграм, мозковому штурму та іншим інноваційним технологіям студенти відпрацьовують алгоритм надання сестринської допомоги, техніку проведення сестринських маніпуляцій та ін. Але треба пам'ятати, що будь-які віртуальні тренажери не зможуть повністю імітувати роботу з реальним пацієнтом. У компетенцію медичної сестри входять вміння встановити психологічний контакт з хворою людиною, описувати її психічний статус, вміння знизити рівень тривоги у хворого перед проведенням складних діагностичних втручань або під час надання медичної допомоги, проведення сестринської психотерапії, або миттєво змінити сестринську тактику при виникненні гострого психотичного стану у пацієнта, що особливо актуально для психічно хворих. Тому для досягнення найкращих результатів у навчанні необхідне спілкування з реальними пацієнтами у відділенні. Даний вид навчання також є необхідною складовою професійної підготовки сучасного спеціаліста.

Наприкінці навчання на бакалавраті або магістратурі медична сестра повинна здати ліцензійний інтегрований іспит – "Крок Б", тому впродовж усього періоду навчання на нашій кафедрі створюються необхідні умови підготовки студентів для успішного його складання.

Завдяки цим технологіям студенти спеціальності "медсестринство" в майбутній практичній діяльності матимуть можливість вільно застосовувати професійні знання, навички та вміння, що зробить їх конкурентоспроможними на ринку праці.

Інноваційні методи, засоби та форми навчання що не перший рік використовуються викладачами на нашій кафедрі, спонукають студентів до розвитку, вдосконалення розумової діяльності та зацікавленості практичною діяльністю під час навчання, змінюють стереотипи ставлення до отримання знань, які склалися ще в школі.

Висновки: таким чином, активне використання інноваційних методів навчання допомагає збільшити обсяг навчального матеріалу, що вивчається на занятті, прискорити темпи навчання за рахунок покращення доступності матеріалу, критично його осмислити, систематизувати отримані знання,

підвищити мотивацію студентів медичних сестер до навчальної діяльності, зменшити втрати часу, подолати психологічну інерцію як у студентів, так і у викладачів. Проведений аналіз доводить необхідність подальшого активного застосування інноваційних технологій у процесі навчання студентів медичних сестер. Викладачі повинні знаходитися в стані постійного пошуку та навчання нових інноваційних методів, впроваджувати ці технології в навчальний процес для покращення сприймання студентами навчального матеріалу, його засвоєння, практичного використання та формування професійної компетенції.

Література

1. Кожина А.М., Гайчук Л.М., Зеленская Е.А. Особенности адаптационных реакций студентов первого курса медицинского университета // Интегративні підходи в діагностиці і лікуванні психічних та психосоматичних розладів. (Матеріали конференції). Вінниця, 2011. – С. 66.
2. Кожина А.М., Гайчук Л.М., Черкасова А.А., Стрельникова И.Н. Подготовка врачей психиатров в Украине // Матеріали 42-ї науково-методичної конференції з інтернатури. Сучасний стан та перспективи підготовки лікарів-інтернів у Харківському національному медичному університеті. Харків, 2016. – С. 55–56.
3. Стрельникова І.М. Особливості організації та проведення навчання англійських студентів на кафедрі психіатрії, наркології та медичної психології з урахуванням їхніх індивідуально-психологічних особливостей // Матеріали ІІ навчально-методичні конференції ХНМУ. Харків, 2018. – С. 123–126.
4. Горшков М.Д., Федоров А.В. Классификация симуляционного оборудования // Виртуальные технологии в медицине. – 2012. – №2 (8). – С. 23–35.
5. Шубина Л.Б., Мещерякова М.А., Сон И.М. Имитационное обучение в медицине // Качество образования. – 2011. – № 4. – С. 42–46.
6. Kyle R. Clinical Simulation. Elsevier / R. Kyle, W.V. Murray. – 2008.

РОЗРОБКА СИМУЛЯЦІЙНОГО МЕТОДУ ДІАГНОСТИКИ НЕВІДКЛАДНИХ СТАНІВ ПРИ ІНФЕКЦІЙНІЙ ПАТОЛОГІЇ З МЕТОЮ СТВОРЕННЯ БАЗИ КЕЙС-МЕТОДІВ

Козько В.М., Бондаренко А.В., Терьошин В.О., Юрко К.В., Граділь Г.І., Меркулова Н.Ф., Соломенник Г.О., Могиленець О.І., Кацапов Д.В., Сохань А.В., Бондар О.Є., Ткаченко В.Г.

Розвиток web-технологій надає додаткові можливості вдосконалення клінічного мислення студентів і лікарів. Як підтверджує клінічна практика, стан клінічної підготовки студента є складним питанням у роботі будь-якого вузу незалежно від його статусу і величини. Прийняті Всесвітньою організацією охорони здоров'я та Всесвітньою медичною асоціацією "Міжнародні стандарти в медичній освіті" формують певні вимоги, що пред'являються до сучасних програм навчання професійної медичної аудиторії. У зв'язку зі змещенням пріоритетів у бік формування належних професійних якостей лікаря зростає роль формування ключових (базових, універсальних) та професійних компетенцій, тобто готовності студентів прак-